

Ólavsøkukantatan

»Ævigt tú lýsir um Føroyalands høv«

*Tá ið Jógvan Waagstein í for-
orðinum til Ólavsøkukantatuna
(ið kom út í 1947) skrivar, at hon
varð sungin fyrstu ferð í 1930,
hefur hann »snøggað« eitt sind-
ur um sannleikan. Hon varð ikki
sungin tá, tí tá tók flagggølan
seg upp. Ikki fyrr enn eini tvey
ár seinni varð hon sungin fyrstu
ferð*

Lagt til rættis:
Heri Eysturlið

Ólavsøkukantatan varð skrivað í 1930 til 900-ára hátíðarhaldið
fyri Ólavi Halga. Fólk hildu, at her átti okkurt eyka at verðið hjórt
burtúrur hetta árið, bæði til Ólavsøkuqudstanastuna og í tinginum.

Jákup Dahl, próstur, sum eisini var sóknarprestur í Havn, heitti:

Hann og leiðarin í Havnar Sangfelag, Jógvan Waagstein, arbeiddu
nógva saman - Waagstein var jú organistur í Havnar kirkju - og svágrar
vóru teir aftrat. Teir fingu m.a. nógva við kingosálmar - Waagstein
teknadi upp og harmoniseraði, og J. Dahl umsetti til føroyskt - úrslitið
av hesum samstarvi er m.a. nótaheftið Gomul Føroysk Sálmaløg.

Til hesa Ólavsøkuqudstanastu sang Havnar Sangfelag nøkur av hesum
kingolögum og ta stóru messuna hjá Palestrina "Heiður veri Guði á
hægsta himni", sum J. Dahl hevði umsett.

Nógva hildu, at tingsetan hetta árið átti at fingu ein serligan
dám. Waagstein heitti á tingformannin, Edvard Mitens, um at gera
okkurt burtúrur, og saman gjørdu teir so eina kantatu um Ólav kong.

ENDADI Í RUÐULEIKA

Kantatan er skrivað fyri manskór. Blandað kór kom ikki til landið
fyrr enn miðskeiðis í 30-árunum.

Átlanin var sjálvandi eisini at synja kantatuna undir línghúsinum,
áðrenn tingið varð sett. Teir komu tó ongantið longur enn til inngangin
"Fjallprúða heim", tá ið alt var á gosi: Flagggølan, sum var júst tá.

Tá ið henda Ólavsøkan fekk ein eyka tjóðskaparligan dám.
Hetta sama árið hildu Íslendingar 1000-ára hald fyri Altinginum.
Øll norðurlond vóru umboðað - Mitens umboðaði Føroyar - og øll teir norður-
lendsku fløggini, eisini Merkið, veittraðu á húnar hátt á línghúsinum.

Men bróðir - geva danir boð um at taka tað føroyska flaggið niður.
Tá ið hetta frættist í Føroyum, var alt á gosi. Hugsað varð serliga
um Ólavsøkuna - og øqilið ósemja var, um vit áttu at flagga við Danne-
broq ella Merkinum.

So upprennur Ólavsøkan. Ólavsøkuafan varð Dannebroq vundið á stong
í línghúsinum, og Veðrameykið hekk á eini serligari stong á suðurskjældrinum.

Ikki dámdi øllum hetta. Fólkafundur varð hildin á Doktoragrund,
og um kveldið fóru fundarluttakararnir við Jóhnesi Bóna á odda niðan
í línghúsinum, tóku Dannebroq niður og vundu Merkið á stong. Har hekk tað
alla náttina.

DANNEBROG SKORIÐ NIÐUR

Men tá ið fólk kom á Vaqlið Ólavsøkumorgun, varð merkið niðurtikið,
og Dannebroq vundið aftur á stong.

Kveldið fyri høvdu studentarnir samtykt, at teir skuldu fara skrud-
qongu qjøgnum býn, synjandi "Sjá tú blánar" við Merkinum freast og
bera tað inn á pallin (har kórið nú stendur beint fyri tingsetuna).
Sjálvur loqtingsformaðurin hevði góðkent tað og sagt fútanum frá.

Men í tí, fremsti flaggberin, Sverri Dahl, sáli, skal fara inn á
pallin, steðgar fútin honum og hóttir við at handtaka hann, Sverri skuldi
synja solo í Kantatuni, men hann var standardi úttanfyri við flagginum.

Páll í Kirkjubø vildi hava merkið vundið á stong. Tað varð sýtt
honum. Tá var tað, at hann fór og skar Dannebroq niður.

Nú var alt fundarfólkið á gosi. Summi hildu við, onnur vóru ímóti.
Umstøðurnar at synja Kantatuna nú vóru sjálvandi ikki tær bestu
- einin hoyrði kórið. Waagstein var ikki illur - hann var í øðini. Her
hevði hann stríðið við hetta tónleikaverkið. Onkur heitti á hann um at
byrja við Kantatuni. "Nei", seði hann, "skal verða sungið, so skal vera
friður."

Óq tískil sungu teir ikki longur enn tað sama.

SUNGIN AV OG A

Ikki fyrr enn í mars mánaði í 1932 varð Kantatan sungin á eini konsert,
ið Sangfelagið hevði í Sjótleikarhúsinum. Waagstein var sjúkur, so Mitens
leiddi.

Kantatan varð so sungin á hvørjari Ólavsøku fram til kríggj, tá
ið Sangfelagið lá stilt. Tey fyrstu árin var Sverri Dahl solistur.

Í 1943 - 44, tá ið Gunnar Mikkelsen tók yvir eftir Waagstein, varð
sangurin á Ólavsøku tikin upp aftur, og Kantatan varð sungin øll tey
árin, Gunnar hevði Sangfelagið.

Í 1952 - 53 tók Hans. J. Højgaard við sum leiðari. Tá var áhugin
fyri manskóri minkaður, so bert blandað kór var. Tískil datt Kantatan
niðurfyrri.

So fingu eini 20 ár. Í 1972 var Karl Clausen í Føroyum. Tá vendi
Hans Iversen í Kvívík sær til teir báðar K. Clausen og Ólav Hátún og
seði, at sum gamal loqtingsmaður saknaði hann at hoyra Kantatuna undir
línghúsinum. Tað tóku teir til eftirtektar, og hon varð sungin aftur
hetta árið.

Síðani hevur hon verið sungin við millunbilum, men ikki á hvørjum
ári - mangan hevur verið tørvur á mánfólki í Ólavsøkukórinum. Í ár
varð so lýst serliga eftir mörum til at synja Kantatuna.

Seinast, hon varð sungin, mundi vera í 1933.

NATIONALROMANTIKKUR

Waagstein var, sum vera man romantikari, og Kantatan er sum
heild romantisk - nógur kromatikkur, dim-akkordir og onnur romantisk
eyðkenni.

Hon byrjar við einum svensku nationalromantiskum lag: "Fjallprúða
heim", sum R. Effersøe týddi leysliga úr svensku. (nú vit nevndu hann,
so varð standmyndin av honum avdúkað júst hesa Ólavsøkuna í 1930 - kona
tónaskaldið Carl Nielsen hevði høgt.)

J. E. Nordblom hevur gjørt bæði orð og lag ("Hárliga land"), og
hetta er upprunaliga manskórssangur - manskór, nationalromantikur, national
romantiskar yrkingar og studentalívið í Uppsala vóru eitt í Svøríki í
19. öld.